

עת"א 52767/05/23 - יעקב ז'ק בן סמו ע"י נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 יוני 2023

עת"א 52767-05-23 בן סמו נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון ואח'

בפני כב' הנשיא רון שפירא

העותר יעקב ז'ק בן סמו ע"י ב"כ עו"ד אברהם סופר (סנגוריה
ציבורית)

נגד

המשיבים

1. הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון
2. מדינת ישראל

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

לפני עתירת העותר שהוגשה נגד החלטת המשיב בדבר הפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי יתרת העונש במאסר בפועל בבית סוהר.

העותר נדון ביום 07.10.21 במסגרת ת"פ 9720-05-16 של בימ"ש השלום בתל אביב ל-6 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות וכן מאסרים מותנים, צו מבחן ופיצוי למתלוננת בגין עבירות אלימות במשפחה וגניבת הטלפון של המתלוננת. במסגרת דיון בערעור שהגיש העותר על גזר הדין הומלץ לו לחזור בו מהערעור והוא קיבל את המלצת ביהמ"ש והערעור נדחה, אך בשלהי ההחלטה צוין כי מומלץ לממונה לשקול העמדת יום העבודה על 6 וחצי שעות כדי לאפשר לעותר לשלב גם עבודה לצד ביצוע עבודות שירות. ביום 25.07.22 לאחר שהעותר נעדר מביצוע עבודות השירות מספר פעמים, זומן העותר להליך שימוע בפני המשיב ולאחר שנשמעו טענות העותר וב"כ ניתנה לו הזדמנות נוספת לפני משורת הדין לסיים את עונשו בדרך של עבודות שירות. ביום 16.01.23 זומן העותר לשימוע נוסף בסופו הוחלט להמליץ על הפסקת עבודות השירות וניתנה החלטה על הפסקת עבודות השירות וריצוי יתרת העונש בבית הסוהר.

העותר טוען כי החלטת המשיב בלתי סבירה והתקבלה מנימוקים זרים ומבלי שהמשיב יתחשב במצבו האישי והרפואי של העותר ומבלי שבחן כראוי את מצבו הרפואי לגופו ובחן מקום לריצוי עבודות שירות חלופי המותאם לעותר. מדובר בעותר כבן 50 המתגורר לבד עם אמו בת ה-79 ומסייע לה במצבה הרפואי. נטען כי לא ניתן משקל לקושי של העותר בהתניידות ממקום למקום והמשיב לא מצא לו מקום מותאם וקרוב לביתו לצורך ביצוע עבודות השירות בהתאם לצרכיו וקשייו. העותר הביע רצון כנה לסיים את ריצוי עבודות השירות שנותרו לו וביקש להתחשב במצבו האישי והרפואי.

החלטת המשיב התעלמה משיקולים ראויים ורלוונטיים ולכן יש לבטלה ולהורות על החזרת העותר לריצוי יתרת עונשו בעבודות שירות.

המשיב טוען כי לא נפל פגם בהחלטה. מדובר בהחלטה סבירה שאין מקום להתערב בה. ניתנו לעותר הזדמנויות רבות ונקטו כלפיו בגישה סלחנית מאוד. נעשו לו 5 שיחות בירור, אזהרה והבהרה. נערכו 2 שימועים עם ייצוג. 4 ועדות רפואיות בהן התבקש להציג מסמכים רפואיים אך מעולם לא המציא כל מסמך. גם לאחר שהתחשבו בבעיותיו הרפואיות ובעיותיה של אמו המשיך לא להתייצב או להגיע באיחור. בכל פעם שנתנו לו הזדמנות הוא הפר אותה פעם אחר פעם.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים הגעתי למסקנה כי יש לדחות את העתירה שכן לא נפל בהחלטת המשיב או בהתנהלות המשיב פגם המצדיק התערבות.

מהנתונים שהוצגו בפני עולה כי מדובר בעותר אשר הפר את כללי עבודות השירות, נעדר מעבודות השירות ואיחר להגיע פעמים רבות. לעותר נערכו מספר שיחות בירור וכן 2 שימועים בהם היה מיוצג והציג את טענותיו. המשיב התחשב בבעיותיו הרפואיות/אישיות של העותר ונתן לו מספר הזדמנויות לשוב ולסיים את עבודות השירות כסדרן. למרות הזדמנויות שניתנו לו, העותר לא השכיל לרצות את עבודות השירות כסדרן ובהתאם לכללים. למרות הזמן הרב שחלף מתחילת ריצוי עבודות השירות העותר לא השלים את ריצוי העונש בשל היעדרויות רבות. טענותיו של העותר כי המשיב לא שמע את טענותיו ולא נתן להן משקל נטענו בעלמא ואין להן ביסוס, כאשר חזקה על המשיב כי ניהל הליך תקין. כאמור, העותר היה מיוצג ושטח טענותיו בפני המשיב, אך המשיב סבור כי לאור חומרת התנהלותו של העותר בעת ריצוי עבודות השירות, ולאחר שהפר מספר הזדמנויות שניתנו לו, לא ניתן להורות על השבתו לעבודות השירות. מדובר בעניין שנמצא במסגרת שיקול דעתו של המשיב ולא מצאתי כי נפל בהתנהלותו או בהחלטתו של המשיב פגם המצדיק התערבות.

כן נראה כי העותר לא עמד במחויבות החלה עליו להצדיק את הענישה השיקומית שהוטלה עליו ולכן אין מקום להתחשב בו לפנים משורת הדין, זאת כאשר נראה כי הן המשיב והן ביהמ"ש כבר התחשבו בעבר בבעיותיו האישיות של העותר.

"האמצעי העונשי של מאסר בעבודות שירות נועד לספק חלופה עונשית אשר תכליתה לאזן באופן ראוי בין הצורך להטיל על נאשם עונש מאסר בגין עבירה שעבר, לבין האינטרס למנוע בנסיבות מתאימות, תוצאות קשות של מאסר בפועל מקום שניתן להשיג את מטרת הענישה ואת אינטרס הציבור שהיא אמורה לשרת בדרך מתונה שפגיעתה בנאשם תהיה פחותה. כך, נוצרה חלופה מוסדית לעונש מאסר לזמן קצר, המבקשת לקדם את מטרות השיקום שבענישה ההולמת במיוחד נאשמים שאינם מעורים בעולם הפשע אך עברו עבירה הראויה לעונש מאסר, אך נשיאת מאסרם בין סורג ובריאח עלולה לדרדרם לעולם הפשע, ואף אינה כורח בלתי נמנע להגשמת אינטרס הציבור בענישה. וכך, מקום שניתן להשיג את המטרות העונשיות של המאסר בדרך מועילה יותר לחברה ופוגענית פחות לעברייני, יש להעדיף דרך זו..."

הטלת מאסר בעבודות שירות נתפסת בדין כפריבילגיה המוענקת לנאשם. על הנאשם נגזר עונש מאסר והוא "מתוייג" כמי שנדון למאסר, אלא שניתנת לו אופציה לרצות את מאסרו בתנאים פתוחים של חיים במסגרת חופשית ועבודות שירות במקום ריצוי מאסר בכלא. פריבילגיה זו אינה

מוקנית לנאשם באורח מוחלט ובלתי מותנה. היפוכו של דבר. היא הדירה וניתנת לביטול בכל שלב, מקום שהנאשם אינו עומד בציפיות המתחייבות ממנו לצורך מימושה. נאשם המבקש לרצות את מאסרו בעבודות שירות חייב לקבל עת (כך במקור, ככל הנראה צריך להיות "על") עצמו עול אחריות הנילווה למסלול עונשי מיוחד זה, ולבצע את המוטל עליו על פי הוראות הממונים, בלא סטייה והפרה של הכללים...".

רע"ב 426/06 נאסר חווא נ' שירות בתי הסוהר (פורסם בנבו, החלטה מיום 12.03.2006). עוד ראו עת"א 54461-09-22 אוקנין נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש מרכז ואח' (30.4.23); עת"א 54461-09-22 מחאמיד נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון (26.10.22); רע"ב 4352/10 חאג' יחיא נ' מ.י. (4.7.11).

בסיכומי של דבר, במקרה זה אינני סבור כי נפל פגם בהחלטת המשיב המצדיק התערבות בהחלטת הגורם המנהלי המוסמך. כמו כן, לא מצאתי כי קיימת הצדקה בנסיבות העניין לפעול לפנים משורת הדין, כאשר לעותר ניתנו מספר הזדמנויות שלא השכיל לנצלן.

אשר על כן, לאור המפורט לעיל, העתירה נדחית.

העותר יתייצב לרצות את יתרת עונשו בהתאם להחלטת המשיב בבימ"ר קישון ביום 18.6.23 עד השעה 09:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על העותר לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים:

074-7831077 ; 074-7831078.

יוער כי ניתנה לעותר ארכה להתייצבות כדי להסדיר את כל נושא הטיפול באם, כפי שנטען על ידו.

ניתן היום, ט"ו סיוון תשפ"ג, 04 יוני 2023, במעמד העותר וב"כ הצדדים.

רון שפירא, נשיא